

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság **Budapesten, 2010. év november hó 24. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A rágalmazás vétsége miatt I. r. vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a magánvádló másodfellebbezését elbírálva a Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 2009. év november hó 3. napján kelt 14.Bf.66/2009/7. számú ítéletét I. r. vádlott tekintetében **annyiban változtatja meg**, hogy a becsületsértés szabálysértése miatti eljárás megszüntetését **mellőzi**.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban a további 6.000 (hatezer) forint illeték lerovásával felmerült bűnügyi költséget a magánvádló viseli.

Kötelezi a magánvádlót, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az I. r. vádlottnak 15.000 (tizenötezer) forint bűnügyi költséget.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Gödöllői Városi Bíróság 2009. év január hó 8. napján kelt 5.B.126/2007/18. számú ítéletében az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki rágalmazás vétségében, ezért őt 1 évre próbára bocsátotta. II. r. vádlottat az 1 rb. rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. A sértett kártérítési igényét a törvény egyéb útjára utasította.

A Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 2009. év november hó 3. napján kelt 14.Bf.66/2009/7. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét I. r. vádlott tekintetében megváltoztatta, e vádlottat az ellene rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette; a becsületsértés szabálysértése miatti eljárást vele szemben megszüntette a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezés mellőzésével. A II. r. vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a magánvádlót, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül fizessen meg az I. r. vádlottnak 45.000 forintot, az ítélet kézhezvételétől számított 15 napon belül a II. r. vádlottnak 60.000 forintot bűnügyi költség címén. A 6.000 forint

illeték lerovásával felmerült bűnügyi költséget a magánvádló viseli. A másodfokú bíróság ítélete a II. r. vádlott tekintetében jogerőre emelkedett.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a magánvádló jogi képviselője útján jelentett be írásbeli fellebbezést. Álláspontja szerint tévesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az I. r. vádlott csupán olyan kijelentéseket tett, amelyek a bírálat és véleménynyilvánítás körébe tartoznak. Ezzel szemben e vádlott kijelentései - a jelenet „felháborítóan erkölcstelen”, a produkció „farokállító hókefélke”, a főszereplő sértett „kurva” - egyértelműen a rágalmazás híreszteléssel megvalósított törvényi tényállásába ütköznek. E kijelentések ugyanis a sértett környezetében kialakult kedvező társadalmi megítélését negatív irányba befolyásolták, főleg, hogy ezek egy falusi zárt közösségben, közfeladat ellátása kapcsán hangzottak el. Eseti döntésre hivatkozással felhívta a figyelmet arra, hogy általában is alkalmas a becsület csorbítására olyan tény állítása, amely fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgál. Márpedig ez a magánvádló ellen valóban megtörtént, erre tekintettel a cselekmény aljas indokból elkövetettnek minősül, hiszen abból a célból használta az I. r. vádlott a becsületcsorbító kijelentéseket, hogy a sértett munkaviszonyát erkölcsi alkalmatlanság címén megszüntesse. E mellett kimutatható a jelentős érdeksérelem is, mivel az I. r. vádlott kijelentései következtében kénytelen volt elhagyni nem csak munkahelyét, hanem egész tanári pályáját, sőt házassága is veszélybe került és egészsége is megromlott. Kifogásolta a II. r. vádlott felmentő rendelkezését is, mivel e vádlott „kijelentése indította meg a találgatásokat és a feltételezéseket”. Vele kapcsolatban a másodfokú ítéletbe olyan iratellenes megállapítás is került, mely szerint e vádlott tekintetében kihallgatták az élettársát, mint olyan tanút, aki állítólagosan igazolta a feljelentésben írt kijelentés meg nem tételét. Összességében kérte a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását az I. r. vádlott tekintetében és bűnösségének megállapítását a Btk. 179. § (1) és (2) bekezdés c./ pontjába ütköző rágalmazás vétsége miatt.

A harmadfokú nyilvános ülésen a magánvádló jogi képviselője fellebbezését az írásbelivel egyezően fenntartotta; a magánvádló nem tett észrevételt.

I. r. vádlott védője álláspontja szerint a magánvádlónak sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem sikerült bizonyítania azt, hogy e vádlott bármilyen becsület csorbításra alkalmas tényről közölt volna. Azt sem sikerült bizonyítani, hogy e kijelentések elhangzottak. Felhívta a figyelmet, hogy az a település, ahol a vádlott és a magánvádló a munkáját folytatta város. Cáfolta, hogy a magánvádló munkahelyének megváltoztatása és ezen ügy között bármilyen összefüggés lenne, hiszen a magánvádló ellen indult fegyelmi eljárás következménye egy megrovás volt. Kérte ezért a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a magánvádló marasztalását a harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség tekintetében.

I. r. vádlott felszólalásában tagadta, hogy olyan szavakat használt volna, amelyek a feljelentésben szerepeltek.

A Fővárosi Ítéltábla vizsgálta, hogy a másodfokú bíróság ítélete ellen van-e helye ún. másodfellebbezésnek. Megállapította, hogy a Gödöllői Városi Bíróság I. r.

vádlott bűnösségét megállapította a Btk. 179. § (1) bekezdésébe ütköző rágalmazás vétségében. Ehhez képest a Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság a vádlottat a Btk. 179. § (1) bekezdés (2) bekezdés c./ pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. A két ítélet bűnösséget megállapító, illetve felmentő rendelkezése egymással ellentétes, ezért a Be. 386. § (1) bekezdés a./ pontja alapján a másodfellebbezés, ennek nyomán a harmadfokú eljárás törvényes előfeltétele fennáll. Nem tévedett ezért a másodfokú bíróság, amikor jogorvoslatot biztosított az ítéletével szemben és elfogadta a magánvádló jogi képviselője útján írásban benyújtott fellebbezését. E jogorvoslat elkésztetnek sem tekinthető, mivel azt a magánvádló jogi képviselője időben benyújtotta. A rendelkezésre álló tértivevény szerint ugyan nem állapítható meg mikor vette át a magánvádló a másodfokú ítéletet. A magánvádló férjének a Pest Megyei Bírósághoz benyújtott beadványából megállapíthatóan a magánvádló 2009. év december hó 10. napján kapta kézhez az ítéletet, mely ellen a 2009. év december hó 18. napján bírósághoz érkezett fellebbezés időben benyújtottnak tekintendő.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 387. § (1) bekezdése alapján a perorvoslattal támadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú eljárással együtt bírálta felül a fellebbezéssel érintett I. r. vádlott tekintetében. A magánvádló képviselőjének a II. r. vádlottal kapcsolatos észrevételei a Be. 385. § utaló rendelkezésére figyelemmel a Be. 349. § felülbírálatot korlátozó szabályába ütközik. Az 1/2007. BK vélemény B/II/3/d. pontjára figyelemmel a harmadfokú határozat nem érinthette az eljáró bíróságok által jogerősen felmentett vádlottal kapcsolatos rendelkezéseket az ítélet indokolása tekintetében sem.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróságok az eljárási szabályok betartásával folytatták le az eljárásukat. A másodfokú bíróság, bár a felülbírálat során kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást (3. oldal 1. bekezdés), azonban az még így sem tekinthető teljes mértékben megalapozottnak. A másodfokú bíróság felülbírálata eredményeként rögzített tényállás részben pontatlanul és hiányosan tartalmazza a helyes jogi következtetés levonásához szükséges tényeket, különös tekintettel azokra, melyek a magánvádló fellebbezésének elbírálása szempontjából relevánsak.

A harmadfokú bíróság a Be. 351. § (2) bekezdés b./ és c./ pontja szerinti megalapozatlanságot a Be. 388. § (2) bekezdés második mondata - az iratok tartalma - alapján a tényállás kiegészítésével, pontosításával a következők szerint orvosolta:

- Kirekeszti a tényállásból, hogy I. r. vádlott a zsűri tagjaként a magánvádlót az általa alakított jelenetet követően „kurvának” nevezte. Ehelyett azt állapítja meg, hogy e vádlott a sértett alakítását akként minősítette, hogy ő „kurvaként viselkedett” (a magánvádló feljelentése 1. oldal).
- Az Általános Iskola 2007. év február hó 21. napján kelt, a magánvádlónak március hó 12. napján kézbesített határozatában a magánvádlót megrovás

fegyelmi büntetésben részesítette, mert - az indokolás szerint - „a magánvádló az osztályának szülőivel együtt olyan jelenetet adott elő az ott jelenlévő óvodások és iskolások előtt, amelynek bizonyos részleteiben a magánvádló viselkedése nem volt pedagógushoz méltó, vele az iskolára szégyent hozott”. A magánvádló munkaügyi pert indított munkáltatója ellen a határozat hatályon kívül helyezése iránt. Keresetét a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 5.M.485/2009/7/9. számú ítéletével elutasította, melyet a Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 2008. év július hó 2. napján jogerős 8.Mf.21977/2008/4. számú ítéletével helybenhagyott.

- A magánvádló 2007. év március hó 1. napján a Gödöllői Városi Bírósághoz érkezett feljelentésében kérte az I. r. vádlott büntetőjogi felelősségre vonását.

A másodfokú bíróság által egyébként helyesen hivatkozott feljelentésében a magánvádló sem állított olyat, hogy őt az I. r. vádlott kurvának nevezte volna. A feljelentés ezzel kapcsolatos mondata a következő: „Másfél éve kinevezték igazgatónak iskolánk élére az I. r. vádlott, aki számomra ismeretlen okból a 2007. 02. 17-én nem az iskola szervezésében megtartott sport show című rendezvényen megvádolt azzal, tanúk füle hallatára, hogy felháborítóan erkölcstelen módon, kurvaként viselkedtem”. A Fővárosi Ítéltábla épp az előbbi megfogalmazásra tekintettel látta indokoltnak a tényállás előbbiek szerinti pontosítását.

A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan - szemben a magánvádló képviselőjének fellebbezésével - a magánvádló munkahely változtatására nem a fegyelmi határozat miatt került sor. A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság, majd a Pest Megyei Bíróság jogerős döntésével ugyanis a magánvádlót sújtó megrovás fegyelmi büntetést tartotta hatályban, illetve elutasította a magánvádlónak, mint felperesnek ennek hatályon kívül helyezése iránti keresetét. Szó sincs a munkaviszony megszűnését maga után vonó fegyelmi büntetésről. A tényállás kiegészítése folytán a magánvádló másodfokú ítéletet támadó fellebbezése e tekintetben sem alapos.

A Be. 2. § (4) és 497. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárást a vád (jelen esetben a feljelentés, illetve magánvád) keretei között kell lefolytatni. A magánvádló feljelentése 2007. év március hó 1. napján érkezett a Gödöllői Városi Bírósághoz. Erre tekintettel a magánvád kereteit túllépi annak értékelése, hogy ezt követően a tanú mit hallott az iskola parkolójában, az igazgatói irodában, illetve milyen „közszájon forgó beszédtema” volt a polgármesteri hivatalban (elsőfokú ítélet 4. oldal 7-9. bekezdés). A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság e megállapítását az indokolásból kirekesztette. A feljelentés bírósághoz érkezésének időpontja az előbbi körülményre figyelemmel is jelentőséggel bír, nem csupán a magánindítvány időben előterjesztett volta miatt.

Egyebekben a másodfokú bíróság által felülbírált tényállás kifogástalan, annak további pontosítására nincs ok.

A másodfokú eljárásban irányadó tényállásból túlnyomórészt helytállóan vont következtetést a Pest Megyei Bíróság arra, hogy I. r. vádlott cselekménye miért nem

valósítja meg a Btk. 179. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c./ pontja szerinti rágalmozás vétségét. A másodfokú határozat ezzel kapcsolatos érveivel (3. oldal 9. bekezdés - 5. oldal 1. bekezdés) a harmadfokú bíróság is egyetértett. A másodfokú bíróság jogi indokolása csak az Alkotmánybíróságnak a hasonló típusú cselekmények elbírálása szempontjából el nem mellőzhető jelentőségű határozatának jelen esetre vonatkozó megállapításával egészítendő ki. A 36/1994. (VI.24.) AB határozat szerint:

- „a Btk. 179. és 180. §-ainak alkalmazásánál alkotmányos követelmény, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog által alkotmányosan védett, így a nem büntethető véleménynyilvánítás köre a közhatalmat gyakorló személyekkel és intézményekkel, valamint a közszereplő politikusokkal kapcsolatos véleménynyilvánítást tekintve tágabb mint más személyeknél. A hatóság vagy hivatalos személy, valamint közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas - e minőségére tekintettel tett -, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető; a becsület csorbítására alkalmas tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata pedig csak akkor büntethető, ha a becsület csorbítására alkalmas tényt állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan, vagy azért nem tudott annak valótlanságáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint - az adott állítás tárgyára, a közlés eszközére és címzettjeire tekintettel - elvárható figyelmet, vagy körültekintést elmulasztotta" (jóhiszeműség).

Nem kétséges, hogy a magánvádló nem tekinthető hatóságnak, hivatalos személynek, avagy közszereplő politikusnak, ám a farsangi sport show keretében olyan nyilvános rendezvényen vállalt szerepet, melyet nem csupán az azon résztvevő kollégák, szülők és gyermekek, hanem a városi televízió felvétele folytán a város lakossága is látott, láthatott. E közszereplésére figyelemmel senki sem tiltható el az ezzel kapcsolatos kritika kinyilvánításától, amely akár még a feljelentésben írtaknál nagyobb nyilvánosság előtt is történhet. A bírálathoz megengedhetőségének határai esetében tágabbak, mint egy olyan magánszemélynél, aki nem vállalt ilyen jellegű szereplést. A Fővárosi Ítéltábla az Alkotmánybíróság határozatának előbbi rendelkezéseit összevetette a jelen ügy elbírálása szempontjából releváns tényekkel a következő szempontok szerint:

- a magánvádló a nyilvános előadás kapcsán közszereplőnek minősül-e;
- a tevékenységével kapcsolatban valóban kialakult-e olyan nyílt közéleti vita, amely a vele szemben megfogalmazott tényállítások jogszerűségét alátámasztanak (fennáll-e a közéleti szereplők szükségszerűen magasabb „tűrésküszöb” rendelkezésének esete);
- van-e l. r. vádlott kijelentéseinek ténybeli alapja;
- a vádlott a magánvádlóra vonatkozó tények híresztelésénél az elvárható figyelmet, vagy körültekintést tanúsította-e, avagy azokat elmulasztotta; a strasbourgi eseti döntések megfogalmazása szerint jóhiszeműnek minősíthető-e.

E kérdések I. r. vádlott tekintetében igennel válaszolhatók meg, ezért a harmadfokú bíróság az alkotmánybíróági határozat idézett rendelkezésének alkalmazásával megállapította, hogy a magánvádló túrni köteles a szereplésével kapcsolatos kritikát, még akkor is, ha az a közfelfogás szerint túllépi a szokványos véleménynyilvánítást, és túlzó minősítést tartalmaz. A másodfokú bíróság előbbi helyes érveinek kiegészítésével a harmadfokú bíróság sem látta megállapíthatónak ezért I. r. vádlott büntetőjogi felelősségét a rágalmazás vétsége tekintetében. (Megjegyzést igényel, hogy ezek a szempontok a magánvádló munkajogi felelősségének tisztázásánál is irányadók, melyek akár a fegyelmi büntetés hatálytalanítását is maguk után vonhatták volna a Strasbourgi Bíróság előtt ha a magánvádló panasszal él.)

Helyesen mellőzte a Pest Megyei Bíróság a szabálysértés elkövetésének megállapítását I. r. vádlottal szemben. Az előbb írtakra tekintettel azonban nem az 1999. évi LXIX. törvény (Szabs. tv.) 11. § (7) bekezdésében meghatározott időmúlás miatt nincs helye az I. r. vádlottal szemben a becsületsértés szabálysértése miatti felelősségre vonásnak. Az Szabs. tv. 138. § (1) bekezdése szerint e szabálysértést az követi el „...aki mással szemben becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ...”. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a tényállás módosulása folytán nem állapítható meg, hogy I. r. vádlott kurvának nevezte volna a magánvádlót. A tényállás változása ezért önmagában kizárja a becsületsértés szabálysértésének megállapítását vele szemben. Az Alkotmánybíróági idézett határozata pedig az egyéb kijelentések tekintetében is kizárja a szabálysértés megállapíthatóságát. Nem megalapozott egy el nem követett szabálysértés miatti eljárás megszüntetése. Ezért a harmadfokú bíróság mellőzte az erre vonatkozó másodfokú bírósági rendelkezést.

Egyebekben helyesen rendelkezett a másodfokú bíróság a magánvádlót terhelő bünygyi költség megfizetéséről. Az eredménytelen magánvádlói fellebbezés folytán a harmadfokú eljárásban felmerült bünygyi költség megfizetésére is kötelezte a Fővárosi Ítéltábla a magánvádlót a Be. 514. § (1) bekezdése alapján és őt terheli a fellebbezésén lerótt 6.000 forint illeték költsége is.

A harmadfokú bíróság a Pest Megyei Bíróság másodfokú ítéletét az előbbieken írtak szerint a Be. 398. § (1) bekezdés I. és II. fordulata, (2) bekezdése alapján megváltoztatta, míg az ítélet egyéb, törvényes rendelkezéseit a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

B u d a p e s t, 2010. év november hó 24. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.	Dr. Hrabovszki Zoltán s.k	Miszlayné dr. Lányi Éva s.k.
tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A Pest Megyei Bíróság 14.Bf.66/2009/7. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 3.Bhar.2/2010/6. számú ítéletében foglalt változtatásokkal a mai napon jogerős és a bűnügyi költség kifizetése tekintetében végrehajtható.

B u d a p e s t, 2010. év november hó 24. napján

**Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke**

*Kiadmány hitelül:
bíróági ügyintéző*